

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

**HOTUBA YA WAZIRI WA
MALIASILI NA UTALII MHESHIMIWA
SHAMSA S. MWANGUNGA (MB.), AKIWASILISHA BUNGENI
MAKADIRIO
YA MATUMIZI YA FEDHA KWA
MWAKA 2008/09**

Dodoma

Julai 2008

Dira ya Wizara

***“Uhifadhi na Matumizi Endelevu ya Maliasili, Malikale na Uendelezaji Utalii
wenye kuwajibika”***

**HOTUBA YA WAZIRI WA MALIASILI NA UTALII
MHESHIMIWA SHAMSA S. MWANGUNGA (MB.), AKIWASILISHA
BUNGENI MAKADIRIO YA MATUMIZI YA FEDHA
KWA MWAKA 2008/09**

UTANGULIZI

1. Mheshimiwa Spika,

Naomba kutoa hoja kuwa Bunge lako likae kama Kamati ili kupokea, kujadili na kupitisha makadirio ya matumizi ya Wizara ya Maliasili na Utalii kwa mwaka 2008/2009.

2. Mheshimiwa Spika,

Napenda kuwashukuru Wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Ardhi, Maliasili na Mazingira ikiongozwa na Mwenyekiti wake Mheshimiwa Job Ndugai (Mb), kwa ushirikiano walioutoa kwa Wizara katika kutekeleza majukumu yake. Wizara imezingatia mapendekezo yaliyotolewa na Kamati, na itazingatia pia yale yatakayotolewa na Waheshimiwa Wabunge wakati wa kuchangia hoja ninayoiwasilisha Bungeni.

MATUKIO MUHIMU

3. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008 matukio muhimu katika Wizara yalikuwa yafuatayo:

- (i) Wizara ilifanya mabadiliko katika ngazi za Wakurugenzi, Wakurugenzi Wasaidizi na maafisa mbalimbali waandamizi ikiwa ni pamoja na kuwahamisha watumishi ambao wamekaa kwenye kituo kimoja kwa muda mrefu ili kuboresha utendaji na kuongeza ufanisi wa kazi.
- (ii) Tanzania iligombea na kuchaguliwa kuwa mjumbe wa Baraza la Kituo cha Kimataifa cha Mafunzo ya Urithi wa Utamaduni kilichopo Roma-Italia. Nafasi hii itasaidia Tanzania kunufaika katika uhifadhi wa urithi wa utamaduni kwa kuwezesha kifedha na kitaalam.
- (iii) Nchi yetu ilikuwa mwenyeji wa mkutano wa 33 wa Chama cha Wakala wa Usafirishaji Watalii (Africa Travel Association - ATA). Mkutano huo ulifanyika Arusha mwezi Mei, 2008 na kuhudhuriwa na wajumbe wapatao 400 kutoka Bara la Amerika, Ulaya, Asia, na Afrika. Katika Mkutano huo Tanzania ilichaguliwa kuwa Rais wa Chama hicho na mjumbe wa Bodi ya Kamati ya Utendaji ya ATA kwa kipindi cha miaka miwili ijayo. Mkutano uliambatana na maonyesho ya utalii na sanaa za mikono ambapo kampuni 45 zilishiriki. Manufaa yaliyopatikana kutokana na Mkutano huo ni pamoja na Tanzania kukuza utalii wake kupitia Wakala wa Wasafirishaji Watalii na Wanahabari waliohudhuria, kuanzisha na kuimarisha mikataba ya kibiashara baina ya wafanyabiashara wa Tanzania na wenzao wa Marekani na kufungua rasmi tawi la ATA hapa nchini (ATA Tanzania Chapter) ili kuimarisha uhusiano ulioanzishwa baina ya Wakala wa Utalii wa Marekani na Watanzania.

MAPITIO YA UTEKELEZAJI KWA MWAKA 2007/2008 NA MPANGO WA MAENDELEO NA BAJETI KWA MWAKA 2008/2009

4. Mheshimiwa Spika,

Naomba kuwasilisha taarifa ya utekelezaji kwa mwaka 2007/2008 na mpango wa maendeleo na bajeti ya Wizara kwa mwaka 2008/2009 kama ifuatavyo:-

SEKTA NDOGO YA WANYAMAPORI

5. Mheshimiwa Spika,

Wizara iliendelea na jukumu la kuhifadhi na kulinda wanyamapori na mazingira yao pamoja na kusimamia matumizi endelevu. Jukumu hili lilitokelezwa kwa kushirikisha wadau mbalimbali, wakiwemo washirika wa maendeleo, wananchi waishio kandokando ya maeneo ya hifadhi, mashirika yasiyo ya kiserikali na sekta binafsi.

Sera na Sheria

6. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara ilipanga kuwasilisha muswada wa Sheria ya Wanyamapori. Hata hivyo, muswada huu haukuweza kuwasilishwa kama ilivyokusudiwa kutokana na hatua zilizochukuliwa za kuwashirikisha wadau wengi zaidi katika mchakato wake. Sasa napenda kuliarifu Bunge lako kwamba muswada huo utawasilishwa katika mwaka huu wa fedha wa 2008/2009. Aidha, ili kuratibu utalii

wa wanyamapori nje ya Hifadhi za Taifa na eneo la Hifadhi la Ngorongoro, Wizara iliandaa Kanuni za matumizi ya wanyamapori yasiyo ya uvunaji, zitakazotumika katika maeneo hayo kuanzia mwaka huu wa fedha.

Usimamizi na Matumizi Endelevu ya Rasilimali

7. Mheshimiwa Spika,

Katika kuongeza mchango wa sekta kwenye pato la taifa, Wizara ilifanya marekebisho kwa kuongeza viwango vya ada mbalimbali katika tasnia ya uwindaji wa kitalii. Makadirio ya mapato kwa mwaka wa fedha 2007/2008, yalikuwa Shilingi 48,694,840,000. Pamoja na makadirio hayo, ilidhihirika kuwa viwango vipya vya ada za uwindaji wa kitalii havikuweza kuhimili ushindani katika soko. Kutokana na hali hiyo, Wizara ililazimika kufanya marekebisho ili kuendana na hali halisi. Marekebisho hayo yalipunguza makadirio ya mapato ya awali kwa asilimia 38. Katika kujenga mazingira mazuri zaidi ya kuongeza kiwango cha mapato yatokanayo na tasnia ya uwindaji wa kitalii, Wizara yangu inafanya tathmini ya vitalu vya uwindaji wa kitalii kwa ajili ya kupata takwimu za rasilimali iliyopo, kujua thamani halisi kulingana na soko na kuweka utaratibu bora zaidi wa kugawa vitalu mara muda wa ukodishaji utakapomalizika Desemba, 2009. Matokeo ya zoezi hili yataiwezesha Wizara kupata thamani halisi ya vitalu katika maeneo yenye madaraja mbalimbali ya uhifadhi ili kuwezesha kupanga viwango stahili vya ada katika tasnia hii ya uwindaji wa kitalii.

Ulinzi wa Wanyamapori

8. Mheshimiwa Spika,

Jukumu la ulinzi wa wanyamapori lilitokelezwa na Wizara kwa kuendesha doria ya jumla ya siku za doria 132,884 ndani na nje ya mapori ya hifadhi. Katika kuimarisha doria na kuifanya iwe endelevu; watumishi 236 walipatiwa mafunzo ya muda mfupi kwa mpangilio ufuatao: Intelijensia (22), matumizi ya “Geographical Information System” (23), nidhamu na ukakamavu (165), uendeshaji wa mashtaka (18), utunzaji wa ghala na uhasibu (8).

Aidha, ndege mpya aina ya *Cessna Grand Caravan* yenye uwezo wa kubeba askari 13 kwa wakati mmoja imenunuliwa na imeanza kutumika mwezi Mei, 2008. Ni matumaini ya Wizara kuwa ndege hii itasaidia sana katika shughuli za uhifadhi, kama kitendea kazi muhimu.

9. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2007/2008, Wizara ilikamata watuhumiwa 4,653 wa ujangili na makosa mbalimbali ya ukiukaji Sheria. Kesi 1,393 zilifunguliwa katika mahakama mbalimbali na kati ya hizo, kesi 390 zilimalizika kwa watuhumiwa 811 kukiri makosa na kulipa faini ya jumla ya Shilingi milioni 55.9. Watuhumiwa 119 walifungwa jela kwa jumla ya miezi 1,250 na watuhumiwa 20 waliachiwa huru. Aidha, silaha mbalimbali zilikamatwa ikiwa ni pamoja na bunduki 202, risasi 594 na silaha nyinginezo (mitego, nyaya, panga, mishale n.k.) 126,260. Vifaa na mali nyingine zilizokamatwa ni pamoja na magari 65, ng'ombe 36,158, baiskeli 239 na mbao 113,495.

Kazi ya ulinzi wa wanyamapori inakabiliwa na changamoto kubwa kama vile, majangili kutumia silaha mbalimbali, zikiwemo za kivita. Matumizi ya silaha hizo yamesababisha kujeruhi na hata kuwaua watumishi waliokuwa katika majukumu yao ya kulinda rasilimali ya wanyamapori. Katika kipindi cha Januari hadi Aprili, 2008, watumishi wanne waliuawa na wengine watatu kujeruhiwa katika Mapori ya Selous, Moyowosi, Mkungunero na Ikorongo. Kwa niaba ya Wizara, napenda kutoa pole kwa familia za watumishi hao na Mungu aziweke roho za marehemu mahali pema peponi. *Amina.*

Ulinzi wa Maisha ya Watu na Mali

10. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara iliendesha doria za msako wa wanyamapori wakali na waharibifu katika Wilaya za Karagwe, Pangani, Rombo, Manyoni, Nzega, Tunduru, Nachingwea, Masasi, Nanyumbu, Serengeti, Bunda na Kondoa. Doria hizo zilihusisha maeneo ambayo tulipokea taarifa za matukio ya simba wala watu. Maeneo hayo ni Wilaya za Singida Vijijini, Manyoni, Tunduru, Mpanda, Sikonge, Simanjiro, Rufiji na Kilwa. Aidha, matukio ya tembo kuharibu mazao yalitolewa taarifa katika wilaya za Karagwe, Bunda, Serengeti, Rombo na Pangani. Kufuatia taarifa hizo, Wizara iliendesha doria za msako na kuuu tembo sita (6) na simba saba (7).

Katika kuimarisha uwezo wa kukabili tatizo la wanyamapori wakali na waharibifu, mwaka 2008/2009, Wizara itajenga vituo kwenye maeneo yenye matatizo makubwa, ili kuwezesha kukabiliana na matatizo hayo

mapema kabla uharibifu mkubwa haujatokea. Kwa kuanzia, vituo hivyo vitajengwa katika Wilaya za Rombo, Simanjiro na Bunda.

11. Mheshimiwa Spika,

Mamba wamekuwa tatizo sugu katika baadhi ya mito na maeneo ya ardhioevu nchini kwa kutishia maisha ya binadamu na mifugo. Hatua za kukabiliana na tatizo hilo zilichukuliwa kwa kutoa vibali vya kuwinda mamba 1,500 katika Mito ya Ruvuma, Songwe, Ruvu, Rufiji, Malagarasi, Pangani, Ruhuhu, Luhombero, Mara na Kilombero. Vilevile, vibali vilitolewa kwa ajili ya kuwinda mamba kwenye Maziwa ya Nyasa na Rukwa pamoja na mabwawa ya Nyumba ya Mungu na Mtera.

Katika kipindi cha 2008/2009, Wizara inakusudia kutoa vibali vya kuwinda mamba 1,500 katika maeneo yenye matatizo sugu.

12. Mheshimiwa Spika,

Katika kukabiliana na kero ya kuenea kwa Kunguru Weusi hususan katika Jiji la Dar es Salaam, Wizara kwa kushirikiana na Halmashauri ya Jiji la Dar es Salaam, Manispaa za Wilaya za Dar es Salaam; Taasisi ya Utafiti wa Viuatilifu katika Nchi za Tropiki (*Tropical Pesticides Research Institute*); Kituo cha Kudhibiti Panya Morogoro (*Rodent Control Centre, Morogoro*) na Shirika lisilo la Kiserikali la Kuhifadhi Maliasili na Mazingira Tanzania (*Wildlife Conservation Society of Tanzania*), imeendesha zoezi la kuwauwa kunguru weusi kwa kutumia sumu maalum ya aina ya DRC-1339 na pia kwa kutumia mitengo. Hadi kufikia Mei 2008, jumla ya kunguru 160,231 waliuawa kwa kutumia mitego na sumu.

Katika mwaka 2008/2009, Wizara kwa kushirikiana na wadau, inakusudia kuendeleza zoezi la kupunguza idadi ya kunguru weusi, hususan katika Jiji la Dar es Salaam.

Kuhifadhi Ardhioevu

13. Mheshimiwa Spika,

Katika kuhifadhi ardhioevu, Wizara inatekeleza programu ya usimamizi endelevu wa ardhioevu katika wilaya 14 za Mikoa ya Mbeya, Kigoma, Arusha, Tabora na Iringa. Mapori ya Akiba ya Mpanga-Kipengele, Ugalla, Moyowosi, Kigosi, Rukwa na Lukwati, pamoja na Hifadhi ya Taifa ya Ruaha ipo katika programu hiyo.

Katika kushirikisha wananchi kwenye utekelezaji wa programu hiyo, Mwaka 2007/2008, vikundi 600 katika wilaya 10 za Mikoa ya Iringa na Mbeya vilipatiwa mafunzo ya ujasiriamali na kuanzisha miradi 31. Miradi hii inalenga kuongeza kipato na kuhifadhi mazingira ya ardhioevu. Mpango wa usimamizi wa ardhioevu ya Maragalasi-Muyovozi iliyoko Mikoa ya Tabora na Kigoma ulikamilishwa.

Aidha, maeneo ya ardhioevu ya Kilombero na Ziwa Natron yaliendelezwa kwa kukusanya taarifa za msingi za kuwezesha kuandaa mipango ya usimamizi wa maeneo hayo. Katika mwaka 2008/2009, Wizara itaendeleza programu ya kuhifadhi mazingira ya ardhioevu.

Uendeshaji na Usimamizi wa Mapori ya Akiba

14. Mheshimiwa Spika,

Wizara kupitia Idara ya Wanyamapori, inalo jukumu la kusimamia uhifadhi wa mapori ya akiba, kujenga na kuimarisha miundombinu kwenye mapori hayo kwa ajili ya kuendeleza utalii na uhifadhi. Katika mwaka 2007/2008, uhifadhi na uendelezaji wa miundombinu uliathirika kwa kiasi kikubwa kutokana na ufinyu wa bajeti. Hata hivyo, Wizara iliweza kukarabati kilomita 200 za barabara na viwanja vinne vya ndege katika Mapori ya Akiba ya Selous (viwanja vya Mtemere, Kingupira na Matambwe) na Rungwa. Aidha, Wizara kwa kushirikiana na wadau iliweza kufanya ukarabati wa viwanja vya Maswa, Rukwa-Lukwati, Lukwika-Lumesule na Ugalla.

Wizara imeendelea kuweka mazingira mazuri ya kazi kwa watumishi walioko katika Mapori ya Akiba. Tumejenga nyumba za kuishi watumishi kwenye Mapori ya Akiba ya Rungwa, Liparamba na zile zinazotumika na Kikosi Dhidi Ujangili katika miji ya Iringa, Mwanza, Bunda, Songea na Tabora. Aidha, ukarabati wa nyumba ulifanywa katika Pori la Akiba la Burigi-Biharamulo na Chuo cha Taaluma ya Wanyamapori Pasiansi.

Katika mwaka 2008/2009, Wizara inatarajia kukarabati barabara zenye urefu wa kilomita 900 ndani ya mapori ya akiba, na kukarabati viwanja nane vya ndege kwenye Mapori ya Selous, Rungwa-Kizigo-Muhesi na Muyowosi-Kigosi ikiwa ni mkakati wa kupanua na kuboresha shughuli za utalii na kuwezesha ulinzi ndani ya mapori haya.

15. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara iliahidi kuandaa Mpango wa Usimamizi na Uendeshaji wa Pori la Akiba Maswa. Rasimu ya kwanza ya mpango huo imekamilika.

Katika kipindi cha 2008/2009, Mpango wa Usimamizi na Uendeshaji wa mapori ya Maswa, Ikorongo na Gurumeti utakamilishwa. Aidha, mipango ya mapori ya Ugalla, Rungwa na Mpanga/Kipengele itafanyiwa mapitio.

Ushirikishaji Jamii na Elimu kwa Umma

16. Mheshimiwa Spika,

Moja ya madhumuni ya Sera ya Wanyamapori ni kujenga uwezo wa wananchi kuhifadhi na kunufaika na rasilimali za wanyamapori waliopo kwenye maeneo ya vijiji. Katika kutekeleza madhumuni haya, mwaka 2007/2008, maeneo ya Jumuiya ya Hifadhi ya Wanyamapori (Wildlife Management Areas-WMAs) na Jumuiya kumi za kusimamia maeneo hayo zilitangazwa. Jumuiya hizo zilipatiwa haki ya matumizi ya wanyamapori hivyo kuziwezesha kuingia mikataba na wawekezaji. Aidha, washiriki 162 kutoka Jumuiya nne walipata mafunzo ya ujasiriamali katika kituo cha ujasiriamali cha Chuo Kikuu cha Dar es Salaam. Mafunzo ya uhifadhi maliasili yalitolewa kwa jumla ya wanavijiji na viongozi wao 547 katika Kituo cha Likuyu-Sekamaganga Wilayani Namtumbo, na Chuo cha Taaluma ya Wanyamapori Pasiansi Jijini Mwanza.

17. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Wizara kwa kushirikiana na wadau inatarajia kuongeza idadi ya WMAs, kwa kuwezesha jumla ya WMAs kumi katika Wilaya za Rufiji, Kilombero, Kigoma, Urambo, Longido na Mondulu ili kutangazwa, kuzipatia haki ya matumizi ya wanyamapori, kutoa elimu juu ya sera na kanuni, na mafunzo juu ya ujasiriamali na utunzaji fedha kwenye maeneo hayo.

18. Mheshimiwa Spika,

Katika kuhakikisha kuwa wananchi wanaoishi kwenye maeneo yenye wanyamapori wananufaika na rasilimali hii, Wizara imeendelea kugawana mapato yatokanayo na uwindaji wa kitalii kwenye WMAs zenye vitalu vya uwindaji. Mwaka 2007/2008, Jumuiya nane zilipata mgao wa jumla ya Shilingi milioni 201.2, zilizotokana na ada za wanyama waliowindwa kwenye maeneo hayo.

Mfuko wa Uhifadhi wa Wanyamapori Tanzania

19. Mheshimiwa Spika,

Mfuko wa Uhifadhi Wanyamapori Tanzania ulianzishwa kwa Sheria ya Bunge Na.21 ya Mwaka 1978 kwa lengo la kuboresha shughuli za uhifadhi wa wanyamapori. Katika mwaka 2007/2008, Mfuko ulikusanya Shilingi bilioni 7.0, ambazo zilitumika kwa kazi za kuimarisha doria ikiwa ni pamoja na ununuzi wa ndege mpya, utafiti na mafunzo, kutoa elimu kwa umma na utawala. Mfuko pia uligharimia kazi za maendeleo katika mapori ya akiba na baadhi ya miradi ya ushirikishaji wananchi katika uhifadhi. Matarajio ya makusanyo katika mwaka

2008/2009 ni Shilingi bilioni nane (8.0) ambazo zitatumika kwa shughuli za kuongeza uwezo wa kulinda wanyamapori, utafiti na mafunzo, kutoa elimu kwa umma, kukarabati miundombinu na utawala.

Taasisi ya Utafiti wa Wanyamapori Tanzania

20. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Taasisi ya Utafiti wa Wanyamapori imeendelea kufanya utafiti katika maeneo mbalimbali na aina za wanyamapori zilizoainishwa kwenye Mpango wa Utafiti. Taasisi ilifanya utafiti wa mwenendo wa magonjwa ya wanyamapori kuhusu vifo vya mbwa mwitu katika Pori Tengefu la Loliondo; kifo cha mtoto wa faru mmoja katika Hifadhi ya Mkomazi; magonjwa yanayoenezwa na kupe katika Kreta ya Ngorongoro; ugonjwa wa nyani katika Hifadhi ya Taifa ya Ziwa Manyara; na kimeta na sotoka katika Hifadhi ya Serengeti na Eneo la Hifadhi ya Ngorongoro.

21. Mheshimiwa Spika,

Tatizo la tembo waharibifu nchini linaendelea kufanyiwa utafiti kuhusu jinsi ya kuwadhibiti. Majaribio ya kupunguza tatizo hilo kwa kutumia tumbaku na pilipili yamefanyika katika Wilaya za Serengeti na Bunda. Matokeo ya awali yanaonesha mafanikio ya kuweza kutumia mbinu hiyo kukabili tembo waharibifu. Katika mwaka 2008/2009, Wizara inatarajia kuendeleza mbinu hiyo kwenye maeneo yenye matatizo sugu ya tembo waharibifu.

22. Mheshimiwa Spika,

Utafiti wa Mbwa mwitu ambao walitoweka katika Hifadhi za Serengeti na Ngorongoro miaka ya mwanzoni mwa 1990 umeanza na unaendelea. Matokeo ya awali yanaonesha kwamba kasi ya kuongezeka kwa wanyama hawa ambao inaaminika walihamia nchi ya jirani inaridhisha. Aidha, Taasisi iliendelea na ukusanyaji wa taarifa za wanyamapori wa jamii inayokula nyama (kanivora). Kanzidata iliyojengwa ya wanyama hawa inaonesha kuwa zipo spishi 34 zinazopatikana hapa nchini na pia zipo taarifa zaidi ya 7,000 zilizotolewa kuhusu kuonekana kwa wanyama hao (*sightings*).

23. Mheshimiwa Spika,

Katika kipindi cha 2007/2008, Sensa tano za wanyamapori zilifanyika kwenye Mapori ya Akiba ya Ugalla, Muhesi-Kizigo, Hifadhi za Taifa za Mkomazi na Serengeti pamoja na eneo la wazi la Ziwa Natron. Sensa hizo zimeonesha kuongezeka kwa idadi za wanyamapori aina ya nyati, pofu, swala granti, tandala mdogo, swala twiga, swala pala, mbuni, choroa na ngiri.

24. Mheshimiwa Spika,

Katika kipindi cha 2008/2009, Taasisi itaendelea na tafiti ambazo hazijakamilika. Vilevile, itafanya kazi za kupitia upya Mwongozo wa kusimamia na kuratibu utafiti wa wanyamapori nchini; kufanya utafiti na kuendesha mafunzo ya ufugaji wa nyuki kwa njia za kisasa; kuidadi wanyamapori katika mapori yote ya akiba, mapori tengefu na maeneo ya wazi ikiwa ni sehemu ya maandalizi ya ugawaji upya wa vitalu vya

uwindaji; na kuendesha mafunzo ya kuidadi wanyamapori kwa wadau wakuu wa sekta.

Maduhuli

25. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, hadi kufikia mwezi Mei, 2008, Wizara ilikuwa imekusanya jumla ya Shilingi 18,353,037,154.52. Katika mwaka 2008/2009, Wizara inatarajia kukusanya jumla ya Shilingi 29,165,453,000 Ongezeko hili litatokana na marekebisho ya nyongeza ya viwango vya ada katika maeneo mbalimbali ya uwindaji wa kitalii, baada ya kushauriana na wadau mbalimbali katika biashara hiyo.

Hifadhi za Taifa

26. Mheshimiwa Spika,

Shirika la Hifadhi za Taifa lina wajibu wa kusimamia na kuendeleza shughuli za uhifadhi wa wanyamapori na mazingira yao ndani ya maeneo yaliyotengwa kisheria kama hifadhi za taifa.

Katika kutimiza wajibu huu, Shirika liliendelea kufanya doria za kuzuia ujangili, kuendeleza utalii na kuimarisha miundombinu ndani na nje ya hifadhi za taifa.

27. Mheshimiwa Spika,

Katika kipindi cha Julai 2007 hadi Machi 2008, watalii 617,776 walitembelea Hifadhi za Taifa. Hili ni ongezeko la asilimia 10.8

ikilinganishwa na watalii 557,370 waliotembelea hifadhi katika kipindi kama hicho mwaka 2006/2007. Vilevile, Shirika lilikusanya Shilingi bilioni 61.7, ikiwa ni ongezeko la asilimia 6.1 ikilinganishwa na mwaka 2006/2007 ambapo Shilingi bilioni 58.3 zilikusanywa. Mafanikio hayo yalichangiwa kwa kiasi kikubwa na juhudi za kutangaza utalii ndani na nje ya nchi pamoja na uboreshaji wa miundombinu ndani ya hifadhi.

28. Mheshimiwa Spika,

Wizara inathamini mchango wa wananchi katika kutunza na kuhifadhi maeneo yanayozunguka hifadhi zetu za taifa. Katika bajeti za kila mwaka Hifadhi za Taifa hutenga kati ya asilimia saba na nusu (7.5) hadi kumi (10) ya bajeti yake kwa ajili ya miradi ya ujirani mwema. Miradi inayohusika ni ujenzi wa miundombinu na huduma za kijamii kama shule, zahanati, miradi ya maji na nyumba za walimu.

Katika mwaka 2007/2008, Shirika lilichangia jumla ya Shilingi 3,781,555,203. Fedha hizo zilitumika katika shughuli za kuboresha maisha ya wananchi kwenye vijiji vinavyopakana na hifadhi za taifa, na jumla ya Shilingi bilioni 2.8 zilitumika kusaidia miradi ya maendeleo iliyobuniwa na wananchi.

29. Mheshimiwa Spika

Kama ilivyoahidiwa katika Bunge lako mwaka jana, utaratibu wa kutumia "Smart Cards" na "Credit Cards" katika kukusanya mapato ulianza kutumika. Kwa kuanzia, utaratibu huu unatekelezwa kwenye Hifadhi za Serengeti, Lake Manyara, Tarangire na Mlima Kilimanjaro.

Katika mwaka wa fedha 2008/2009, utaratibu huu utaendelezwa kwenye hifadhi nyingine zilizobaki.

30. Mheshimiwa Spika,

Ili kuhakikisha kuwa hifadhi zetu zinatunzwa na kuendelea kuwa kivutio kikubwa cha watalii wa ndani na nje ya nchi, mipango ya usimamizi wa hifadhi imeandaliwa. Katika mwaka 2007/2008, mpango wa uendeshaji wa Hifadhi za Serengeti na Mikumi ulifanyiwa mapitio. Aidha, zoezi la kuandaa mipango ya usimamizi na uendeshaji wa Hifadhi za Saadani, Mkomazi, Ruaha na Kitulo imepangwa kufanyika mwaka 2008/2009.

31. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Shirika la Hifadhi za Taifa linakusudia kuboresha miundombinu ya barabara na madaraja katika hifadhi zote ili kusaidia shughuli za utalii na utawala, kupanua wigo wa uwekezaji katika hifadhi za kusini mwa nchi yetu; kuendelea kutangaza vivutio vya hifadhi zetu ndani na nje ya nchi kwa kushirikiana na Bodi ya Utalii pamoja na Balozi zetu.

Mamlaka ya Hifadhi ya Eneo la Ngorongoro

32. Mheshimiwa Spika,

Mamlaka imepewa jukumu la kusimamia uhifadhi wa maliasili, kutangaza utalii na kuwaendeleza wenyeji wafugaji ndani ya eneo la Hifadhi ya Ngorongoro.

Katika kipindi cha 2007/2008, Mamlaka ilitekeleza miradi ya maendeleo kwa vijiji vinavyozunguka eneo la Hifadhi ya Ngorongoro, chini ya programu ya Ujirani Mwema. Miradi iliyotekelezwa ni pamoja na ujenzi wa madarasa nane katika Wilaya za Ngorongoro, Monduli na Karatu, ujenzi wa malambo katika Wilaya ya Ngorongoro, ununuzi wa mabati 216, kuweka umeme wa jenereta kwenye shule ya sekondari Loliondo wilayani Ngorongoro na kujenga mfumo wa maji wenye urefu wa kilomita 10 kwenye kijiji cha Makhoromba. Kazi zote hizi ziligharimu mamlaka kiasi cha Shilingi 652,500,000.

33. Mheshimiwa Spika,

Kufuatia uamuzi wa kupunguza msongamano wa idadi ya wakazi ndani ya Hifadhi ya Ngorongoro, Mamlaka kwa kushirikiana na Halmashauri ya Wilaya ya Ngorongoro, imeendeleza juhudi za kuimarisha miundombinu katika kijiji cha Oldonyosambu, Tarafa ya Sale, ambako wananchi wanaoishi ndani ya eneo la Ngorongoro watahamia kwa hiari. Kiasi cha Shilingi bilioni 1.1 zimetengwa kwa ajili ya kugharimia miundombinu kwenye kijiji hicho katika mwaka wa fedha 2008/2009.

34. Mheshimiwa Spika,

Katika kuimarisha miundombinu ndani ya eneo la Hifadhi, Mamlaka imekarabati barabara ya Lodoare-Golini yenye urefu wa kilomita 82 kwa kiwango cha changarawe. Aidha, barabara za ndani ya kreta zenye urefu wa kilomita 150 na barabara ya Enduleni-Kakesio yenye urefu Kilomita 45 zilifanyiwa matengenezo kwa kiwango cha changarawe. Vilevile barabara nyingine ya Enduleni-Kakesio yenye urefu wa

kilomita 70 na “View point”-Lemala yenye urefu wa kilomita 24 zimefanyiwa matengenezo ya kawaida.

Mamlaka imejenga nyumba sita (6) za watumishi zenye uwezo wa kuishi familia 28 katika eneo la Kamyn Estate. Kama ilivyoahidiwa kwenye hotuba ya bajeti mwaka 2007/2008 ujenzi wa ofisi mpya za Makao Makuu ya Mamlaka ya Hifadhi ya Ngorongoro uko kwenye hatua za mwisho.

35. Mheshimiwa Spika,

Wageni waliotembelea Hifadhi ya Ngorongoro katika kipindi cha Julai 2007 hadi Machi 2008 ni 426,230; kati yao 244,379 ni kutoka nje na 181,851 ni watalii wa ndani. Katika kipindi hicho, Mamlaka ya Hifadhi ya Ngorongoro imekusanya kiasi cha Shilingi 31,942,989,130.

36. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Mamlaka inatarajia kukusanya kiasi cha Shilingi 42,336,858,035, na imekusudia kununua helikopta, mitambo ya kutengeneza barabara za hifadhi, vifaa na silaha za kisasa ili kukabiliana na majangili. Aidha, Mamlaka itaanza ujenzi wa ghala la kuhifadhia mahindi kwa matumizi ya jamii iliyo ndani ya hifadhi, ujenzi wa miundombinu kwenye kijiji cha Soitambu, pamoja na kuweka mfumo wa “Smart Card” ili kuboresha na kudhibiti ukusanyaji wa maduhuli ya Mamlaka. Shughuli hizi zitagharimu mamlaka jumla ya Shilingi 19,385,785,598.

SEKTA NDOGO YA MISITU NA NYUKI

37. Mheshimiwa Spika,

Wizara iliendelea na jukumu la kusimamia, kuhifadhi, kutunza rasilimali ya Sekta Ndogo ya Misitu na Nyuki na kukusanya mapato yatokanayo na sekta hiyo. Jukumu hili lilitokelezwa kwa kusimamia shughuli za ugani, kuratibu ushirikishwaji wa wadau, kuweka mipango ya nguvukazi na maendeleo yake, kusimamia na kuratibu shughuli za mafunzo na utafiti.

Sera na Sheria

38. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara iliendelea na mchakato wa kupitia Sera ya Taifa ya Misitu ya Mwaka 1998 ili kuendana na mabadiliko ya kiuchumi, kijamii na kimazingira duniani.

Mchakato huo ulihusisha tathmini ya utekelezaji wa sera hiyo kwa kushirikisha wadau mbalimbali, ili kubaini mafanikio, changamoto na mapungufu yaliyopo.

39. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2008/2009, Wizara itakamilisha mapitio ya Sera ya Misitu na kuanzisha mchakato wa kupitia Programu ya Taifa ya Misitu na ya Ufugaji Nyuki. Katika kutekeleza zoezi hilo wadau wakuu wa sekta ndogo ya misitu na nyuki watashirikishwa.

40. Mheshimiwa Spika,

Katika kuongeza uelewa wa wadau kuhusu Sheria za Misitu na Ufugaji Nyuki, Wizara ilichapisha nakala 3,000 za Kanuni na Taratibu za Ufugaji Nyuki na kuzisambaza kwa wadau.

Usimamizi na Matumizi Endelevu ya Rasilimali

41. Mheshimiwa Spika,

Wizara ilikamilisha Miongozo mbalimbali ya usimamizi wa misitu ambayo ni pamoja na Mwongozo wa kuandaa mpango wa usimamizi wa misitu ya asili; usimamizi misitu shirikishi (Participatory Forest Management Guidelines); tathmini ya athari za mazingira kwa miradi ya kisékta (Sector Specific Environmental Impact Assessment); na Mwongozo wa Wadau kushiriki kwenye usimamizi na uendelezaji wa misitu ya asili na mashamba ya miti. Kukamilika kwa miongozo hii kutaweka mazingira mazuri ya kuimarisha usimamizi endelevu wa rasilimali ya misitu. Aidha, mwongozo wa uvunaji wa misitu na biashara ya mazao ya misitu unaendelea kutumika kwenye wilaya zenye maeneo ya uvunaji.

42. Mheshimiwa Spika,

Uvunaji kwenye mashamba ya miti umetekelezwa kulingana na mpango wa usimamizi wa kila shamba. Aidha, kipaumbele katika ugawaji malighafi kimetolewa kwa wenye viwanda waliotimiza masharti yaliyowekwa. Mwaka 2008/2009, Wizara imekadiria kuvuna kiasi cha meta za ujazo 1,056,105 kwenye mashamba 16 ya Serikali.

43. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara ilifanya tathmini ya mfumo wa kanzidata ya misitu na ufugaji nyuki (National Forest and Beekeeping Database). Kazi hii ilifanyika kwa kushirikiana na Chuo Kikuu cha Dar es Salaam ambapo watumishi saba (7) wa Wizara na 150 kutoka halmashauri za wilaya 36 walipatiwa mafunzo kuhusu matumizi ya mfumo huo.

Mwaka 2008/2009, Wizara itaimarisha ukusanyaji na uingizaji kumbukumbu katika kanzidata ya misitu na nyuki. Kazi hii itahusisha wilaya 36 za majaribio na kupanua mfumo huo katika wilaya nyingine 28. Mfumo huu wa kanzidata utaenezwa pia kwenye Taasisi zisizo za kiserikali na Sekta binafsi zilizojikita katika matumizi na biashara ya mazao yasiyo timbau (non timber products) ikiwa ni pamoja na asali na nta.

Uendelezaji wa Mashamba ya Miti

44. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara ilikuza miche milioni 6.3 na kuipanda kwenye mashamba 16 ya miti yanayomilikiwa na Serikali. Kiasi cha hekta 4,802.6 za maeneo yaliyokuwa wazi katika mashamba hayo zilipandwa na hekta 4,084 zilipogolewa matawi na kupaliliwa. Aidha, mipaka na barabara za kuzuia moto zenye urefu wa kilometa 2,241.2 zilifyekwa na barabara za ndani ya msitu zenye urefu wa kilometa 1,233.9 zilitengenezwa.

Mwaka 2008/2009, mashamba 16 ya miti ya Serikali yataendelea kuhudumiwa kikamilifu na maeneo yote ya wazi kwenye mashamba hayo yatapandwa miti. Aidha, Wizara inatarajia kuotesha jumla ya miche 9,819,900 ambayo itapandwa katika hekta 6,933 kwenye mashamba yote ya serikali.

Tathmini ya Rasilimali

45. Mheshimiwa Spika,

Tathmini ya miti ya kupandwa katika mashamba 16 ya serikali inaendelea ili kupitia upya na kutayarisha mipango ya usimamizi wa mashamba hayo. Mwaka 2007/2008, Wizara kupitia Mradi wa Hifadhi na Uendelezaji Misitu (Tanzania Forest Conservation and Management Project) ilifanya makadirio ya ujazo wa miti iliyosimama. Kazi hiyo ilifanyika kwenye Shamba la Miti la Sao Hill lenye ukubwa wa hekta 42,000 na kubaini kuwepo kwa meta za ujazo 10,284,951 ya miti ya Misindano na Mikaratusi. Mradi uliwezesha tathmini ya msitu wa asili wa Angai ulioko Wilaya ya Liwale wenye ukubwa wa hekta 138,000. Takwimu hizo zinachakatwa ili kubaini ujazo wa aina mbalimbali za miti zilizopo kwenye msitu huo na kuweza kupanga mipango bora ya matumizi endelevu ya msitu huo.

Aidha, Wizara ilipima na kuchora ramani za misitu 18 ikiwemo misitu ya hifadhi inayosimamiwa na Serikali Kuu, Serikali za Mitaa na ile ya Ushirikishaji jamii/vijiji. Misitu iliyopimwa ina eneo la hekta 85,191.6 katika Mikoa ya Morogoro (misitu 4), Tanga (msitu 1), Iringa (msitu 1), Singida (msitu 1) na Mbeya (misitu 11).

46. Mheshimiwa Spika,

Wizara kwa kushirikiana na Serikali ya Finland na Benki ya Dunia iliandaa Mradi wa Kitaifa wa Tathmini ya Rasilimali za Misitu (National Forest and Ecosystem Inventory). Madhumuni makubwa ya mradi huu ni kubainisha rasilimali za misitu tulizo nazo nchini ambazo zipo hatarini kutoweka, zile zinazoweza kuvunwa na kuona uwezekano wa biashahara ya hewa mkaa (carbon trade) inayotokana na misitu yetu kunyonya hewa ya carbon. Aidha, mradi huu utasaidia katika kupanga, kusimamia kuwa na matumizi endelevu ya Misitu.

Ulinzi wa Rasilimali

47. Mheshimiwa Spika,

Katika kulinda rasilimali za misitu na nyuki, Wizara iliendelea kuimarisha vikosi vya doria na kuvijengea uwezo. Katika kutekeleza azma hiyo, Wizara ilianzisha vikosi viwili vya Kanda ya Ziwa (Mikoa ya Mwanza, Shinyanga, Kagera na Mara) na Kanda ya Kaskazini (Mikoa ya Arusha, Tanga na Kilimanjaro). Aidha, Wizara ilinunua boti mbili ziendazo kasi ili kudhibiti watoroshaji wa mazao ya misitu kupitia baharini.

48. Mheshimiwa Spika,

Uhakiki na ukaguzi wa viwanda vya uchakataji wa mazao ya misitu ulifanyika Mkoani Dar es Salaam na kubaini kuwa viwanda vingi vinaanzishwa bila kufuata vigezo vilivyowekwa na Serikali. Aidha, baadhi ya viwanda hivyo ni vichakavu, havikidhi viwango vilivyowekwa kwenye mwongozo wa uvunaji endelevu na havina

wafanyakazi wenye sifa zinazotakiwa, hivyo kutoa mazao yasiyokidhi ubora unaotakiwa.

Baada ya ukaguzi huo, Wizara ilikutana na wenye viwanda na kutoa maelekezo kuhusu kuboresha viwango na ubora wa mazao ya misitu; utunzaji kumbukumbu na umuhimu wa kuwa na watumishi wenye sifa na ujuzi pamoja na kutumia teknolojia ya kisasa.

Ili kuongeza pato la Taifa kutokana na Sekta ya Misitu, Wizara ilielekeza wawekezaji waanzishe viwanda vya kuchakata magogo hapa nchini na hatimaye wasafirishe bidhaa iliyokamili kama vile samani.

49. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Wizara itaanzisha vikosi vitatu vya doria katika Kanda ya Kati (Mikoa ya Dodoma, Manyara na Singida), Kanda ya Nyanda za Juu Kusini (Mikoa ya Mbeya na Iringa) na Kikosi maalum kwa ulinzi wa baharini. Aidha, mafunzo yatatolewa kwa Maafisa Misitu 58 kwa ajili ya kuanzisha vikosi hivyo. Ofisi nyingine za kudumu zinatarajiwa kujengwa katika vituo vya ukaguzi wa mazao ya misitu vya Kamanga na Ukiliguru Mkoani Mwanza. Vilevile, ukaguzi wa viwanda vya mbao utaendelezwa katika mikoa yote nchini. Wizara imeandaa utaratibu wa kusajili upya viwanda ambao utazingatia uwekezaji na teknolojia ya kisasa.

Hifadhi ya Ardhi na Vyanzo vya Maji

50. Mheshimiwa Spika,

Utunzaji wa vyanzo vya maji ulifanyika ikiwa ni pamoja na uhakiki wa mipaka ya misitu 30 ya kuhifadhi ardhi na vyanzo vya maji kwa kufyeka mipaka na kupanda miti. Kazi ya kuwaondoa wavamizi wa misitu katika Mikoa ya Tabora, Kagera, Dar es Salaam, Iringa na Tanga ilifanywa kwa kushirikiana na Polisi, Sekretarieti za Mikoa na Halmashauri za Wilaya. Kutokana na misitu mingi kuathiriwa na tatizo la moto, Wizara iliendelea na kampeni za kuzuia moto kwa kushirikisha viongozi wa Wilaya na Mikoa. Wizara itaongeza juhudi za kuelimisha Umma wa Tanzania ili tatizo la moto liweze kupungua.

51. Mheshimiwa Spika,

Wizara inakamilisha Mpango Mkakati wa Hifadhi ya Misitu ya Milima ya Tao la Mashariki (Eastern Arc Mountain Conservation Strategy) ambayo ni vyanzo muhimu vya mito ya Pangani, Wami, Ruvu, Kihansi, Kilombero, Ruaha ndogo na Rufiji. Mpango huu utatumika kuhifadhi kilometa za mraba 5,400 katika Mikoa ya Iringa, Morogoro, Tanga, Kilimanjaro na Dodoma.

Kwa kutambua umuhimu huo, misitu 98 iliyopo katika Milima ya Tao la Mashariki imependekezwa kwa Shirika la Dunia la Hifadhi ya Mazingira (International Union for Conservation of Natural - IUCN) ili kutambuliwa Kimataifa kama misitu ya hifadhi kwa vigezo vya IUCN. Kuhifadhi misitu hii kwa vigezo vya IUCN kunaiwezesha Wizara

kunufaika kitalaamu na kifedha kupitia mashirika ya Kimataifa ambayo ni washirika wa IUCN.

Wilaya 14 ndani ya eneo la Milima ya Tao la Mashariki mwa Tanzania zimeridhia hatua ya serikali ya kupendekeza misitu hiyo kuwa kwenye orodha ya urithi wa dunia. Eneo hili limewekwa kwenye orodha ya muda ya urithi wa dunia ikiwa ni hatua ya mwanzo ya mchakato wa kukamilisha azma hiyo. Kuiweka misitu hii kwenye orodha ya urithi wa dunia itapanua wigo wa vivutio vya utalii Tanzania.

Uendelezaji Utalii-Ikolojia

52. Mheshimiwa Spika,

Kama ilivyoahidiwa katika Bunge lako mwaka jana, Wizara imefanikiwa kupanua maeneo ya utalii ikolojia (Eco-tourism) kwa kupandisha hadhi misitu ya hifadhi ya West Kilombero, Matundu na Lyondo kuwa Hifadhi ya Mazingira Asilia (Nature Reserve) ya Kilombero, iliyopo wilayani Kilombero, yenye ukubwa wa hekta 134,511. Vilevile, Msitu wa Hifadhi wa Nilo, wilayani Muheza, umepandishwa hadhi kuwa Hifadhi ya Mazingira Asilia yenye ukubwa wa hekta 6,023. Wizara inakamilisha mchakato wa kuifanya Misitu ya hifadhi za Uluguru Kaskazini, Bunduki na Uluguru Kusini yenye jumla ya hekta 24,000 kupandishwa hadhi kuwa Hifadhi ya Mazingira Asilia ya Uluguru, mkoani Morogoro.

53. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Wizara itaendelea na mchakato wa kupandisha hadhi misitu ya Chome (Same), Shume - Magamba (Lushoto), Udzungwa Scarp (Morogoro/Kilolo) na Mlima Rungwe (Rungwe) kuwa Hifadhi ya Mazingira Asilia hivyo kuwa chini ya ulinzi madhubuti.

Kuendeleza Ufugaji Nyuki

54. Mheshimiwa Spika,

Katika kuhakikisha kuwa wananchi wanafaidika na rasilimali za nyuki, mpango kabambe wa kuendeleza ufugaji nyuki umeanza kutekelezwa katika wilaya 30 kwa kutathmini hali halisi ya ufugaji nyuki katika wilaya hizo. Wilaya 15 zimenufaika kwa kuwezesha kununua mizinga na vifaa vya ufugaji nyuki vya mfano kwa ajili ya kuchochea utengenezaji wa vifaa hivyo katika maeneo ya ufugaji nyuki. Jumla ya mizinga 1,000 ya mfano na vifaa vya ufugaji nyuki seti 600 vilitengenezwa. Aidha, vikundi 51 vya wafugaji nyuki vimeanzishwa katika wilaya hizo.

Mashamba ya ufugaji nyuki ya mfano yaliendelezwa katika Wilaya za Handeni, Kondoa, Kibondo na Manyoni na vifaa vya ufugaji nyuki vilinunuliwa na kusambazwa katika vituo hivyo. Aidha, maeneo ya hifadhi za nyuki manne yenye ukubwa wa jumla ya ekari 12,290 yametengwa katika Wilaya za Manyoni na Handeni.

55. Mheshimiwa Spika,

Katika kipindi cha mwaka 2007/2008, mauzo ya mazao ya nyuki nje ya nchi yalikuwa kiasi cha tani 413.77 za nta zenye thamani ya Shilingi bilioni 2.36 na tani 369.74 za asali zenye thamani ya Shilingi milioni 521.27.

56. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara kwa kushirikiana na shirika lisilo la kiserikali liitwalo “National Honey Show” iliandaa maonesho ya asali yaliyofanyika katika Viwanja vya Bunge - Dodoma. Maonesho hayo yalishirikisha wafugaji nyuki 102 na wataalam 75 kutoka wilaya 24 nchini. Vilevile, Tanzania ilishiriki mkutano wa “Apitrade Africa” uliofanyika nchini Kenya ambao lengo lake lilikuwa ni kuweka mikakati ya kutangaza na kutafuta masoko ya mazao ya nyuki.

57. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, mauzo ya mazao ya nyuki nje ya nchi yanakadiriwa kuwa kiasi cha tani 600 za nta na tani 450 za asali zenye thamani ya Shilingi 4,057,432,000.

Ubora wa Mazao ya Nyuki

58. Mheshimiwa Spika,

Tanzania inawajibika kuandaa na kutekeleza mpango wa udhibiti wa mabaki ya kemikali katika asali (Chemical Residue Monitoring Plan). Hatua hii inachukuliwa ili kukidhi ubora wa asali kimataifa. Mwaka 2007/2008, Wizara ilikusanya na kuchunguza sampuli 14 kutoka wilaya

za Mpanda, Chunya, Sikonge, Manyoni, Kondoa, Bukombe, Kahama, Uyui na kiwanda cha uchakataji cha Honeycare Africa (T) LTD cha Dar es Salaam. Matokeo ya uchunguzi huo yalionyesha kuwa asali ni bora na imekubalika katika soko la Jumuiya ya Ulaya. Aidha, asali kutoka Wilaya ya Manyoni ilipata medali ya dhahabu ya Ubora wa Asali katika soko hilo.

Katika mwaka 2008/2009, Wizara itaongeza idadi ya sampuli zitakazochunguzwa kutoka 14 hadi 60 na itaanzisha vituo kikanda kwa ajili ya kupima ubora na kiasi cha asali kabla ya kuuzwa.

59. Mheshimiwa Spika,

Ili kuwezesha wazalishaji mazao ya nyuki kukidhi ubora unaotakiwa, Wizara ilitoa mafunzo kwa wadau 708 wakiwemo wataalamu, wafugaji nyuki, wafanya biashara wa mazao ya nyuki na wachakataji. Mafunzo yalihusu kanuni na mbinu bora za ufugaji wa nyuki, ubora, usalama, uhakiki na mfumo wa ufuatiliaji asali. Washiriki walitoka Wilaya za Sikonge, Urambo, Bukombe, Kahama, Kibondo, Nkasi, Mpanda, Chunya, Kondoa, Handeni na Manyoni.

Mafunzo hayo yalitolewa kwa kushirikiana na Shirika la Utafiti wa Viwanda na Biashara (TIRDO), Shirika la Viwanda Vidogovidogo (SIDO), Kampuni ya Ufuatiliaji Ubora wa Mazao ya Chakula (Traceability Tanzania Ltd) na Shirika la Viwango Tanzania (TBS).

60. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Wizara itaanzisha mchakato wa kuandaa mfumo wa kufuatilia ubora wa asali kuanzia kwenye uzalishaji, usindikaji, uchakataji na usambazaji wa asali nchini.

Ushirikishaji Jamii na Elimu kwa Umma

61. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara iliendelea kuwezesha, kuratibu na kutekeleza mpango wa Usimamizi Shirikishi wa Misitu kwenye vijiji 1,821 katika wilaya 59 zenye jumla ya hekta 3,672,854. Kati ya vijiji hivyo, vijiji 1,102 vinasimamia misitu ya jamii (Community Based Forest Management) yenye jumla ya hekta 2,060,608 na vijiji 719 vinasimamia misitu kwa pamoja (Joint Forest Management) yenye jumla ya hekta 1,612,246.

Katika kuendeleza Kampeni ya Kupanda Miti Kitaifa, Wizara kwa kushirikiana na Ofisi ya Waziri Mkuu, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa na wadau wengine, ilihamasisha upandaji miti nchi nzima kwa kufuata majira ya mvua. Katika msimu wa mvua wa mwaka 2006/2007, wananchi walihamasishwa kupanda miti ambapo miche 135,098,575 ilipandwa.

62. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Wizara kwa kutumia vyombo vya habari, magazeti, vipeperushi, mabango na maonesho mbalimbali itaendelea kuhamasisha uanzishaji misitu ya vijiji na jamii kisheria na kuandaa

mipango ya usimamizi. Vilevile, shughuli mbadala za kujiongezea kipato zitaainishwa na kuendelezwa ili kupunguza msukumo wa matumizi ya rasilimali za misitu na kuchangia katika kuondoa umaskini. Shughuli hizi ni pamoja na kuanzisha bustani za miti, ufugaji nyuki na matumizi ya majiko banifu. Aidha, Wizara itapanua wigo wa usimamizi shirikishi wa misitu kwenye wilaya nyingine.

63. Mheshimiwa Spika,

Katika kuendeleza elimu kwa umma kuhusu sera, sheria, kanuni, taratibu na miongozo ya misitu na uendelezaji wa ufugaji nyuki, Wizara ilitayarisha na kutangaza vipindi 74 vya redio na vipindi 11 vya televisheni. Aidha, ilichapisha na kusambaza mabango 9,100, vipeperushi 10,000, kalenda 5,000, vitabu 11,000 na nakala 3,000 za Jarida la Misitu ni Mali.

64. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Wizara itaandaa na kutangaza vipindi vya redio na televisheni; kuchapisha na kusambaza kalenda za misitu, Jarida la Misitu ni Mali, mabango, vipeperushi na stika ili kuelimisha na kuhamasisha umma juu ya umuhimu wa rasilimali za misitu. Vilevile, Wizara itaendeleza kampeni za upandaji miti kitaifa na kuzuia uchomaji moto misitu ambao ni tatizo kubwa nchini. Aidha, vituo vya ugani vitaimarishwa ili kuhamasisha umma hasa wajasiriamali, juu ya matumizi endelevu ya rasilimali za misitu na nyuki.

Maduhuli

65. Mheshimiwa Spika,

Hadi kufikia Mei 2008, Wizara kupitia Sekta ndogo ya Misitu na Nyuki ilikusanya Shilingi 20,335,551,864 na kuvuka lengo la mwaka 2007/2008 la kukusanya Shilingi 15,601,745,000. Kati ya hizo Shilingi 20,331,640,464 zilitokana na mazao ya misitu. Makusanyo hayo yamevuka lengo kwa asilimia 30.34, kutokana na kuimarishwa kwa usimamizi wa biashara ya mazao ya misitu na uanzishaji wa vikosi vya doria katika kanda na juhudi mbalimbali za kuelimisha Umma.

66. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2008/2009, Wizara inatarajia kukusanya Shilingi 23,673,889,000 kutokana na sekta ndogo ya misitu na nyuki.

Taasisi ya Utafiti wa Misitu

67. Mheshimiwa Spika,

Taasisi inalo jukumu la kufanya tafiti zinazohusu uhifadhi wa ardhi, vyanzo vya maji, uhifadhi wa rasilimali za misitu na nyuki, kilimo mseto, hifadhi ya bioanuai, usimamizi wa misitu na ugunduzi wa teknolojia ya kupata mbegu bora za miti zinazokua haraka kulingana na maeneo.

68. Mheshimiwa Spika,

Taasisi iliendelea na utafiti wa aina mbalimbali za mikaratusi inayofaa katika maeneo mbalimbali nchini. Mashamba 15 ya miti ya majaribio

yaliendelea kutunzwa katika ukanda wa pwani, maeneo tambarare, maeneo ya miinuko, maeneo ya miombo, maeneo yenye ukame na kanda ya ziwa. Aidha, utafiti kuhusu matumizi ya maji kwa aina mbalimbali za miti uliendelea kwa kushirikiana na Kituo cha Kimataifa cha Kilimo Mseto. Katika utafiti huo, Taasisi ilikusanya takwimu za awali huko Kilolo Iringa na uchambuzi unaendelea.

Taasisi ya Utafiti wa Misitu, kwa kushirikiana na Taasisi za Utafiti za Finland na Norway iliendelea kufanya majaribio ya kukuza na kuhifadhi misitu ya miombo huko Kitulangalo, Morogoro.

69. Mheshimiwa Spika,

Taasisi ya Utafiti wa Misitu iliendelea na mchakato wa ujenzi wa Makao Makuu ya Taasisi Kingolwira, Morogoro. Hadi sasa, Mtaalamu Mshauri amepatikana na awamu ya kwanza ya michoro imekamilika. Katika mwaka wa fedha 2008/2009, Taasisi itaanza awamu ya kwanza ya ujenzi wa Makao Makuu.

Aidha, Taasisi itaendelea kuandaa machapisho ya teknolojia zinazofaa katika kuendeleza matumizi bora ya misitu na kuzisambaza kwa wadau ili kuelimisha jamii. Miradi ya majaribio iliyoanzishwa sehemu mbalimbali nchini kwa mfano Lushoto, Korogwe (Mombo), Mwanga (Kifaru) itaendelea kutunzwa na miradi mipya itaanzishwa kulingana na mahitaji.

Wakala wa Mbegu za Miti

70. Mheshimiwa Spika,

Wakala inalo jukumu la kuzalisha, kuuza mbegu na miche, pamoja na kuhakiki, na kupima ubora wa mbegu kabla ya kuhifadhiwa au kuuzwa kwa wateja.

71. Mheshimiwa Spika,

Katika kuwezesha upatikanaji endelevu wa mazao ya misitu na utunzaji wa mazingira, Wakala wa Mbegu za Miti ilizalisha na kuuza mbegu bora za miti pamoja na miche. Wakala ilikuwa na kilo 19,200 za mbegu za miti katika maghala yake hadi Mei, 2008. Katika kipindi hicho, Wakala ilikusanya kilo 10,077 za mbegu za miti na kuuza kilo 8,739 na miche 45,779 sehemu mbalimbali nchini. Aidha, kilo 348 ziliuzwa nje ya nchi.

Ili kuhakikisha kuwa upatikanaji wa Mbegu bora unakuwa endelevu, Wakala ilianzisha vyanzo vitatu vya mbegu za miti ya Mikaratusi na Misindano. Vyanzo vinne vya miti ya kiasili ya Mkongo, Mninga, Mvule na Mkangazi vilitambuliwa na kuandikishwa katika sehemu mbalimbali hapa nchini. Wakala pia, iliendelea kutunza vyanzo 26 vya mbegu za miti vya aina mbalimbali.

Katika mwaka 2008/2009, Wakala itakusanya kilo 12,500 za mbegu bora za miti na itauza kilo 11,000 na miche ya miti 50,000 nchini, na kilo 1,000 za mbegu nje ya nchi.

SEKTA NDOGO YA UTALII

72. Mheshimiwa Spika,

Wizara kupitia Sekta ndogo ya Utalii, ina jukumu la kusimamia uboreshaji huduma na uendelezaji utalii ili kuhakikisha kuwa mchango wa sekta katika pato la Taifa unaongezeka. Ukuaji huo unapaswa kuzingatia Sera ya Utalii ya mwaka 1999 inayosisitiza utalii endelevu unaokubalika kijamii, kiutamaduni, kiuchumi na unaohifadhi mazingira.

Sera na Sheria

73. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Sekta ndogo ya Utalii iliendelea kutekeleza jukumu la kusimamia uendelezaji wa utalii nchini kupitia sera na sheria. Napenda kuliarifu Bunge lako kuwa kufuatia kupitishwa kwa Sheria ya Utalii ya mwaka 2008, Kanuni za kusimamia utekelezaji wake zitakamilika na kuanza kutumika katika mwaka 2008/2009.

Takwimu na Utafiti

74. Mheshimiwa Spika,

Wizara kwa kushirikiana na taasisi mbalimbali nchini, imeendelea kuunda mfumo wa ukusanyaji takwimu za sekta ya utalii. Mfumo huo ujulikanao kama "*Tourism Satellite Account*" utatumika kupima ukuaji wa sekta na mchango wake katika pato la taifa. Katika hatua za uundaji wa mfumo huo, Wizara kwa kushirikiana na Benki Kuu, Idara ya

Uhamiaji na Wakala wa Ukusanyaji Takwimu itaanza kukusanya takwimu za watalii wanaoingia nchini kwa njia ya elektroniki kupitia Vituo vya Viwanja vya Ndege vya Mwalimu J.K.Nyerere, Zanzibar na Kilimanjaro pamoja na Kituo cha Namanga.

Upangaji wa Hoteli katika Daraja

75. Mheshimiwa Spika,

Wizara imechapisha nakala 1,000 za vijitabu vinavyoonyesha vigezo vya kuweka hoteli katika daraja mbalimbali. Vijitabu hivi vitasambazwa kwa wadau wote. Makundi ambayo yameandaliwa vijitabu ni yafuatayo: *“Town Hotels, Lodges, Vocation Hotels, Restaurants, Motels na Tented Camps”*. Kazi hii ni hatua ya awali ya utekelezaji wa zoezi la kupanga hoteli katika daraja. Upangaji wa hoteli katika daraja utasaidia kuboresha huduma zitolewazo, kuinua hadhi ya hoteli na kuridhisha wateja.

76. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Wizara itakamilisha zoezi la kuweka Hoteli katika daraja kwenye Mikoa ya Arusha, Manyara, Dar es Salaam, Pwani, Tanga, na Kilimanjaro. Vilevile, hoteli katika Mikoa ya Morogoro, Iringa, Mbeya na Lindi zitahakikiwa ili kufahamu idadi na baadaye kuziweka katika daraja.

Mradi wa Mafunzo ya Utalii

77. Mheshimiwa Spika,

Wizara inatekeleza Mradi wa Mafunzo unaogharimiwa na Jumuiya ya Nchi za Ulaya. Katika mwaka 2007/2008, mradi umekamilisha rasimu za viwango vya stadi za kazi katika maeneo ya huduma ya mapokezi, uandaaji wa vyakula na vinywaji, upishi na huduma za vyumba na uongozaji watalii. Vikundikazi vya wataalamu na wadau vimeundwa ili kupitia rasimu hizo kabla ya kufanyika warsha ya Kitaifa.

Chini ya mradi huo, rasimu ya mtaala wa mafunzo yanayohusu tasnia ya ukarimu inayokidhi mahitaji ya wadau imetayarishwa. Rasimu hiyo itaboreshwa zaidi baada ya kukamilika kwa viwango vya stadi za kazi na hatimaye kupitishwa kwa wataalamu na wadau husika. Tovuti ya Mradi (www.ttptanzania.com) imetayarishwa ambayo itatumika kutambulisha viwango vya stadi za kazi, mitaala na kutoa mafunzo kazini, hususan kwa wafanyakazi wa hoteli.

78. Mheshimiwa Spika,

Katika utekelezaji wa mradi wa mafunzo wa Sekta ya Utalii, Wizara imetoa mafunzo kwa wafanyakazi 300 yaliyolenga katika utoaji wa huduma bora kwa wageni. Walioshiriki mafunzo hayo ni watumishi wanaotoa huduma za hoteli, wakala wa utalii na waongoza misafara ya watalii. Mafunzo hayo yalifanyika kuanzia Machi hadi Mei 2008 kwenye Tawi la Chuo cha Taifa cha Utalii, Arusha. Wizara itaendelea kufanya mafunzo hayo kila mwaka.

79. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Mradi wa mafunzo unaoendelea chini ya ufadhili wa Jumuiya ya nchi za Ulaya, utatoa mafunzo ya ualimu kwa wakufunzi wa vyuo vilivyosajiliwa na “National Accreditation for Technical Education (NACTE)” na “Vocational Education Training Authority (VETA)”. Kwa kuanzia, vyuo vitakavyonufaika na mafunzo hayo ni Chuo cha Taifa cha Utalii (Dar es Salaam na Tawi la Arusha), Njuweni (Pwani), Masoka (Kilimanjaro), Chuo cha hoteli cha Zanzibar, na VETA tawi la Mikumi na Morogoro. Mpango wa mafunzo kazini utaanza kutekelezwa katika fani za malazi na chakula.

Ujenzi wa Chuo Kikuu cha Kimataifa cha Utalii

80. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka wa fedha 2007/2008, Wizara ililiarifu Bunge lako kwamba, Tanzania imepata heshima ya kujenga Chuo Kikuu cha Utalii kwa kushirikiana na Chuo Kikuu cha Biashara cha Dunia (World Trade University). Ninayo furaha kuliarifu Bunge lako kwamba eneo limekwisha patikana mkoani Pwani na mchakato wa ujenzi utaanza mwaka 2008/2009.

Mradi wa Kuondoa Umasikini Kupitia Utalii

81. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, eneo la Pangani/Saadani lilipata kiasi cha Dola za Kimarekani 77,500 kutoka Shirika la Utalii Duniani “United Nation World Tourism Organisation - UNWTO” kupitia Mradi wa

Kuondoa Umaskini kutokana na Utalii Endelevu (Sustainable Tourism for Eradication of Poverty - STEP Initiative). Utekelezaji wa mradi huo ambao unasimamiwa na Halmashauri ya Wilaya ya Pangani umeanza kwa kujenga Kituo cha Kutoa Taarifa kwa Watalii (*Tourist Information Centre*). Vilevile, mafunzo yametolewa kwa watendaji wanne wa Kituo na ununuzi wa vitendea kazi umefanyika.

Katika mwaka 2008/2009, ujenzi wa jengo la kituo cha kutoa taarifa za Utalii cha Pangani utakamilika. Aidha, mafunzo yatatolewa kwa wananchi wanaozunguka eneo la mradi, ambao wanatoa huduma kwa watalii.

Ushirikishaji Jamii na Elimu kwa Umma

82. Mheshimiwa Spika,

Katika kuhamasisha uhifadhi wa mazingira na kuinua kipato cha jamii zinazoishi katika maeneo ya pwani, Wizara kupitia Mradi wa Programu ya Maeneo ya Hifadhi za Bahari na Ukanda wa Pwani (Marine and Coastal Environmental Management Programme (MACEMP) imeainisha namna wadau wa utalii watakavyoweza kushirikishwa. Mradi huo unatekelezwa kwa kushirikiana na uongozi wa Wilaya za Kilwa na Mafia.

Mradi uliendesha warsha mbili za uhamasishaji kwa wananchi 170 kutoka Wilaya za Kilwa na Mafia. Aidha, mafunzo ya muda mfupi katika maeneo ya ujasiriamali, uongozaji watalii, usafi na uandaaji wa vyakula na utoaji huduma bora kwa wageni yalitolewa kwa vikundi

vitatu kutoka wilaya ya Kilwa. Katika mwaka 2008/2009, Wizara kupitia Mradi wa MACEMP itatota mafunzo kwa vikundi vinne wilayani Mafia na kuendesha warsha za uhamasishaji katika Wilaya za Pangani na Bagamoyo.

Kuendeleza Utalii wa Fukwe

83. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara ilishirikiana na Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi kubaini na kutathmini maeneo ya fukwe kwa ajili ya uwekezaji wa utalii. Zoezi hili lilifanyika Mkoani Tanga katika Wilaya za Muheza, Pangani, Mkinga na Tanga. Katika kipindi cha 2008/2009, Wizara itaendelea na zoezi la kubaini na kutambua maeneo ya kuendeleza utalii wa fukwe katika Mikoa ya Lindi na Mtwara.

Maduhuli

84. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara ililenga kukusanya Shilingi 1,182,720,000 kutokana na leseni mbalimbali za wakala wa utalii nchini. Hadi kufikia mwezi Mei 2008, jumla ya fedha zilizokwisha kusanywa zilikuwa ni Shilingi 1,813,914,000 hivyo kuvuka lengo kwa asilimia 53. Hii inatokana na kuongezeka kwa idadi ya kampuni zinazoendesha biashara ya utalii kutoka 500 hadi 545 pamoja na hatua ya Wizara kufanya ukaguzi wa mara kwa mara wa leseni za Wakala wa Utalii ambapo baadhi ya kampuni zililazimika kulipia malimbikizo ya ada za

leseni. Katika mwaka 2008/2009, Wizara inatarajia kukusanya kiasi cha Shilingi 1,731,118,000 kutokana na leseni mbalimbali za Wakala wa Utalii. Kiasi hiki ni sawa na ongezeko la asilimia 41.6 ya makadirio ya mwaka 2007/2008.

BODI YA UTALII

85. Mheshimiwa Spika,

Bodi inalo jukumu la kutangaza vivutio vya utalii ndani na nje na nchi, kwa kushirikisha sekta binafsi na wadau mbalimbali ili kuharakisha ukuaji wa Sekta ya Utalii nchini.

Utangazaji wa Utalii

86. Mheshimiwa Spika,

Rasilimali ya amani, umoja, mshikamano, demokrasia na ukarimu imeendelea kuwa chachu ya kutangaza na kuviuza vivutio vya utalii vya Tanzania ndani na nje ya nchi. Kwa mwaka 2007/2008, Mlima Kilimanjaro ulitangazwa kuwa miongoni mwa vivutio 52 vyenye mvuto zaidi duniani na ambavyo watalii walishauriwa kuvitembelea. Aidha, mlima huu ulitangazwa nchini Marekani kama moja ya vivutio tano (5) muhimu kwa watalii kutembelea hapa nchini. Vivutio vingine vilivyotangazwa zaidi ni Hifadhi za Taifa za Gombe, Katavi, Mahale, Tarangire, Serengeti, Mkomazi pamoja na Kreta ya Ngorongoro na Pori la Akiba Selous.

87. Mheshimiwa Spika,

Nchi za Marekani na Uingereza ni miongoni mwa masoko makuu yanayoipatia Tanzania watalii wengi zaidi. Ili kuendelea kupata watalii wengi kutoka nchi hizo, Bodi ilitoa matangazo kupitia Televisheni ya CNN - Amerika, CNN Headline News, tovuti ya CNN na kwenye viwanja 54 vya Ndege nchini Marekani kuanzia Oktoba, 2007 hadi Machi, 2008. Aidha, utangazaji kupitia CNN - International ulifanyika kuanzia Desemba, 2007 hadi Februari, 2008 ambapo watazamaji wapatao milioni 152 waliyaona matangazo hayo.

Vilevile, Bodi ilibandika mabango yenye picha za vivutio kwenye mabasi 124 yanayosafirisha abiria katika Jiji la London. Matangazo mengine yaliwekwa kwenye kiwanja cha ndege cha Heathrow, London. Matangazo hayo yalidumu kwa muda wa miezi mitatu kuanzia Desemba, 2007 hadi Februari, 2008. Inakadiriwa kuwa, watu milioni 10 waliyaona matangazo hayo.

88. Mheshimiwa Spika,

Mafunzo kwa wakala wa biashara ya utalii walioko Marekani na Canada yalifanyika kupitia mtandao na jarida la USA Travel Agent. Mafunzo hayo yaliyoanza Oktoba, 2007 tayari yamevutia wakala 37,000 na kati yao, 1,777 wamefuzu mitihani waliyopewa. Taratibu zinafanywa na Bodi kwa kushirikiana na wadau ili kuwaleta baadhi ya washindi wa mafunzo hayo kuona vivutio vya utalii nchini. Aidha, hapa nchini wakala wa biashara ya utalii wapatao 65 walishiriki kwenye semina sita zilizoandaliwa na Bodi.

89. Mheshimiwa Spika,

Mwezi Agosti mwaka 2007, Wizara ilishiriki tamasha la watengenezaji filamu linalojulikana kama “WildTalk Africa” huko Durban nchini Afrika Kusini. Kampuni za televisheni za CNN, BBC, SuperSports na SABC zilishiriki tamasha hilo na kurusha matangazo hayo moja kwa moja. Waandaji wa tamasha hilo walikadiria kuwa watazamaji zaidi ya milioni 100 duniani kote waliona matangazo hayo.

Maonesho ya Kitaifa na Kimataifa

90. Mheshimiwa Spika,

Katika kutangaza utalii, Bodi kwa kushirikiana na wadau ilishiriki maonesho ya utalii 22 nje ya nchi. Maonesho hayo yalifanyika katika nchi za Marekani, Canada, Uingereza, Uholanzi, Italia, Hispania, Ujerumani, Urusi, China, Japan, Ubeligiji, Afrika Kusini, Korea Kusini, Australia, na Nchi za Scandinavia na Falme za Kiarabu.

Aidha, mnamo mwezi Februari, 2008, Wizara iliongoza msafara maalum wa kutangaza vivutio vya utalii nchini Marekani kwenye miji ya New York, Phoenix, Los Angeles na Toronto, Canada. Msafara wa pili ulifanyika mwezi Aprili, 2008 kwenye miji ya Frankfurt, Berlin, Munich, Stuttgart, Vienna na Zurich.

91. Mheshimiwa Spika,

Katika kutekeleza diplomasia ya kiuchumi kwa vitendo, Wizara ilitoa Dola za Kimarekani 450,000 kwa ajili ya kuziwezesha Balozi za Tanzania katika nchi 28 kununua nyenzo za kutangaza vivutio vya Tanzania.

92. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2007/2008, Wizara iliarifu Bunge lako kuwa utangazaji utalii una gharama kubwa hivyo kuwashauri wadau kuchangia. Jumla ya Shilingi bilioni 2.94 zilichangwa na wadau ambao ni Shirika la Hifadhi za Taifa (Shilingi bilioni 1.5); Mamlaka ya Hifadhi ya Eneo la Ngorongoro (Shilingi milioni 500); Mfuko wa Kuhifadhi Wanyamapori (Shilingi milioni 500); na Wadau Binafsi (Shilingi milioni 440). Napenda kuchukua nafasi hii kuwapongeza wote waliotoa michango hiyo.

93. Mheshimiwa Spika,

Wizara itaendeleza utaratibu huu wa kuchangia bajeti ya utangazaji kuwa wa kudumu kwa kushirikisha wadau wengi zaidi. Utaratibu huu ni miongoni mwa mapendekezo mapya yaliyomo kwenye Mkakati wa Kutangaza Utalii ambao unaandaliwa.

94. Mheshimiwa Spika,

Wizara imelenga kuongeza idadi ya watalii wanaotembelea nchini kutoka 724,000 mwaka 2007 hadi milioni 1.2 ifikapo mwaka 2012. Ili kufikia lengo hilo, katika mwaka 2008/2009, Bodi ya Utalii itaendesha kampeni makini ya utangazaji ili kujikita ndani ya masoko makuu ya utalii na masoko mapya yanayoibukia. Masoko hayo ni China, India, Japan, Urusi, Mashariki ya Kati, Australia na Afrika Kusini. Vilevile, Bodi inakusudia kufikia makubaliano ya kutangaza vivutio vya utalii kupitia televisheni za Africa Channel ya California, Skynews ya Uingereza, BBC World News, Euronews na kuendelea kutumia tena CNN pale tutakapoona inafaa.

Aidha, Bodi ya Utalii itaendelea kutangaza utalii kupitia tovuti yake ambayo imeunganishwa na tovuti mbalimbali kwenye masoko makuu. Majarida mapya yenye kauli mbiu ya “Tanzania The Land of Kilimanjaro, Zanzibar and the Serengeti” yatachapishwa sambamba na ramani za kitalii, na utayarishaji filamu.

95. Mheshimiwa Spika,

Wizara kupitia Bodi ya Utalii inakusudia kuimarisha Balozi zetu zote na pia kuteua wakala wa utalii kwenye nchi za China na Ujerumani, pamoja na nchi za Scandinavia, Mashariki ya Kati na Mashariki ya Mbali. Lengo ni kuwezesha Bodi kutumia Balozi na wakala hao kuwafikia watalii walengwa na kuwapatia habari za utalii wa Tanzania. Inatarajiwa kuwa, jitihada hizi zitaiwezesha Serikali kuongeza mapato yatokanayo na utalii kutoka Dola za Kimarekani milioni 930 (2007) hadi bilioni 1.5 ifikapo mwaka 2012.

Utalii wa Utamaduni

96. Mheshimiwa Spika,

Wizara itaendelea kutoa ushauri wa kuanzisha na kusimamia utalii wa kiutamaduni chini ya Programu ya Utalii wa Utamaduni (Cultural Tourism Programme). Hivi sasa kuna jumla ya vikundi 24 vilivyoko Arusha, Kilimanjaro, Manyara, Pwani, Tanga, Morogoro na Mbeya. Katika mwaka 2008/2009, idadi ya vikundi inatarajiwa kuongezeka hadi kufikia 34 kutokana na kuanzisha vikundi vingine katika maeneo ya Ukanda wa Pwani na Kusini.

SEKTA NDOGO YA MAMBO YA KALE

97. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara iliendelea kuhifadhi rasilimali za malikale kwa kushirikisha wadau mbalimbali na kutoa ushauri wa kitaalam kuhusu uhifadhi wa maeneo hayo. Lengo la ushauri huo ni kuwaongezea wananchi uelewa wa kutunza na kunufaika na rasilimali hizo. Hatua hii inasaidia kukuza rasilimali za malikale kama vivutio vya utalii na kupunguza kasi ya uharibifu unaosababisha kupotea kwa rasilimali hizo hususan magofu na majengo ya kale.

Sera na Sheria

98. Mheshimiwa Spika,

Napenda kuliarifu Bunge lako kwamba, katika kuendeleza maeneo ya malikale na kuwezesha Sekta ndogo ya Mambo ya Kale kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi zaidi, Wizara ilikamilisha Sera ya Malikale ambayo ilipitishwa mwezi Mei 2008. Sera hiyo inatoa mwelekeo wa kushirikisha wadau katika kuhifadhi, kusimamia na kulinda malikale ikiwa ni pamoja na kuendeleza utalii.

Katika mwaka 2008/2009, Wizara itachapisha na kusambaza kwa wadau Sera ya Malikale na kuanza utekelezaji wa sera hiyo. Vilevile, itaendelea na mchakato wa kurekebisha Sheria ya Mambo ya Kale ya mwaka 1964 na marekebisho yaliyofanywa mwaka 1979 ili iendane na sera.

Usimamizi na Uendelezaji wa Rasilimali Kale

99. Mheshimiwa Spika,

Katika jitihada za kuendeleza na kuhifadhi rasilimali za malikale, mwaka 2007/2008, Wizara iliendelea na ujenzi wa kituo cha taarifa cha kumbukizi ya Dkt. Livingstone kilichopo Ujiji, Kigoma. Ujenzi wa kituo hicho upo katika hatua za mwisho. Kukamilika kwa ujenzi huo kutatoa fursa kwa wananchi wa Ujiji kushiriki, kutumia na kuendeleza urithi wa utamaduni ikiwa ni pamoja na kuibua miradi ya kuwaongezea kipato.

Aidha, katika kuhifadhi rasilimali za urithi wa utamaduni, Wizara imekamilisha kuweka vioneshwa katika vituo vya Caravan Serai, Bagamoyo; Isimila, Iringa; na Kolo, Kondoa.

100. Mheshimiwa Spika,

Katika jitihada za kuhifadhi maeneo ya malikale na kuboresha huduma zinazotolewa kwa watalii, mwaka 2008/2009, Wizara itayatambua maeneo mapya ya malikale pamoja na kuboresha yaliyopo. Maeneo mapya ni pamoja na Njia ya Kati ya Biashara ya Utumwa na Vipusa, baadhi ya maeneo na kambi za wapigania uhuru na eneo la Ulyankulu, Urambo. Vituo vitakavyoboreshwa ni Eneo la Bonde la Oldupai, Kituo cha magofu ya Kunduchi na Kimondo cha Mbozi, Mbeya.

101. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2008/2009, Wizara itaendeleza juhudi za kuhifadhi na kuinua utalii wa malikale kwa kubuni na kuandaa michoro ya ujenzi wa vituo vya kumbukumbu na kuhabarisha (Information Centre) katika Bonde la

Oldupai na Mapango ya Amboni. Vilevile, Wizara itaandaa mpango wa uhifadhi wa magofu ya Kaole yaliyoko Bagamoyo pamoja na kuanza kuutekeleza hatua kwa hatua.

102. Mheshimiwa Spika,

Kilwa Kisiwani na Songo Mnara ni eneo lililo kwenye Orodha ya Urithi wa Dunia ulio hatarini kutoweka. Ili kulinusuru eneo hilo, katika kipindi cha 2007/2008, Wizara ilikarabati magofu ya Kasri ya Sultani na Msikiti wa Ijumaa yaliyoko Songo Mnara. Aidha, jumla ya wanakijiji 30 walipatiwa mafunzo ya uhifadhi ambapo watano walifundishwa kukata mawe, 23 ukarabati wa majengo ya kale na wawili kutengeneza na kuhifadhi chokaa.

Mwaka 2008/2009, Wizara itakarabati na kudhibiti mmomonyoko wa ardhi unaoendelea katika gofu la zamani la gereza lililopo eneo la Urithi wa Dunia Kilwa Kisiwani na Songo Mnara. Aidha, kupitia mradi wa utalii wa utamaduni utakaofadhiliwa na Shirika la UNESCO kwa kushirikiana na serikali ya Ufaransa, wananchi wa Kilwa na Songo Mnara watawezesha kujenga uwezo wa kuibua miradi ya kuwaongezea kipato pamoja na kuwezesha kushiriki katika kuhifadhi urithi wa malikale.

Tathmini ya Rasilimali

103. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Wizara iliandaa mfumo utakaotumika kukusanya, kutunza na kusambaza kumbukumbu mbalimbali za

maeneo yenye malikale hapa nchini. Mfumo huo umefanyiwa majaribio katika maeneo ya Kigoma, Rufiji, Mafia, Kilwa, Morogoro na Dodoma na imebainika kuwa unafaa katika ukusanyaji wa kumbukumbu.

104. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2008/2009, Wizara itatumia mfumo huo kukusanya kumbukumbu za Kituo cha Tembe la Kwihara mkoani Tabora ili kupata taarifa na historia kamili ya tembe hilo kabla ya kulifanyia ukarabati. Aidha, Wizara itaanza mchakato wa awali wa majaribio ya kutunza na kusambaza kumbukumbu kwa kuandaa kanzidata za maeneo yenye urithi wa utamaduni nchini.

105. Mheshimiwa Spika,

Ili kutunza historia ya mchango wa nchi yetu katika ukombozi Kusini mwa Bara la Afrika, Wizara iliona umuhimu wa kuhifadhi kambi za wapigania uhuru. Katika mwaka 2007/2008, Wizara kwa kushirikisha wadau mbalimbali ilikusanya taarifa za maeneo na kambi zilizotumiwa na wapigania uhuru hao. Kazi hiyo ilifanyika katika kambi za Mazimbu na Dakawa mkoani Morogoro; na Kongwa mkoani Dodoma.

106. Mheshimiwa Spika,

Katika kutunza kumbukumbu za malikale, Wizara kupitia Programu ya Maeneo ya Hifadhi za Bahari na Ukanda wa Pwani (Marine and Coastal Environment Management Programme - MACEMP), imekusanya kumbukumbu za maeneo zaidi ya 34 yenye magofu ya kale katika Wilaya za Kilwa, Rufiji na Mafia.

Katika kipindi cha 2008/2009, Wizara itaendelea na zoezi la kukusanya kumbukumbu za maeneo ya urithi wa utamaduni katika Mikoa ya Pwani na Tanga, kwa nia ya kuyahifadhi na kuyaendeleza.

Uendelezaji na Utangazaji wa vivutio vya Malikale

107. Mheshimiwa Spika,

Wizara inaendelea na mchakato wa kukamilisha kabrasha, kwa ajili ya kuiwezesha Njia Kuu ya Kati ya Biashara ya Utumwa na Vipusa kuorodheshwa kwenye Orodha ya Urithi wa Dunia. Kwa mwaka 2007/2008, Wizara ilikamilisha kazi ya uchoraji wa ramani ya Njia hiyo na kuanza taratibu za kuandaa mipango ya uhifadhi na uendeshaji wa vituo saba ambavyo ni Bagamoyo mkoani Pwani, Mamboya mkoani Morogoro; Mpwapwa mkoani Dodoma, Kilimatinde mkoani Singida; Kwihara na Ulyankulu mkoani Tabora, na Ujiji mkoani Kigoma.

108. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2008/2009, Wizara itaendeleza mchakato wa kukamilisha na kuwasilisha UNESCO Kabrasha la Njia Kuu ya Kati ya Biashara ya Utumwa na Vipusa. Mchakato huu ni pamoja na kukamilisha mipango ya usimamizi wa vituo saba vilivyoainishwa katika mpango huo.

109. Mheshimiwa Spika,

Tanzania imeteuliwa kuwa mwenyeji wa kongamano la Kimataifa la 'African Diaspora Heritage Trail Conference' litakalofanyika mwezi Septemba, 2009. Maudhui ya Kongamano hilo ni kuhamasisha utalii wa

kiutamaduni unao tokana historia ya masuala ya biashara ya biashara ya utumwa duniani.

Aidha, maadhimisho ya kumbukumbu ya miaka 50 ya uvumbuzi wa Fuvu la Binadamu wa Kale (Zamadamu) "*Zinjanthropus boisei*" yatafanyika mwezi Julai, 2009 katika Bonde la Oldupai. Maadhimisho hayo yatashirikisha wadau kutoka ndani na nje ya nchi hivyo kuitangaza Tanzania katika utalii wa urithi wa utamaduni duniani.

Ushirikishwaji Jamii na Elimu kwa Umma

110. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2007/2008, Wizara iliendeleza jitihada za kuhakikisha kuwa jamii inapata elimu stahili juu ya historia na urithi wa utamaduni wetu. Wizara ilianzisha programu ya uhamasishaji jamii ambayo itatoa fursa kwa jamii kufahamu, kuendeleza na kutunza historia ya nchi yetu kwa lengo la kukuza utalii. Utekelezaji wake utaanzia Mikoa ya Pwani na Lindi hususan Wilaya za Rufiji, Mafia na Kilwa.

111. Mheshimiwa Spika,

Wizara kwa kushirikiana na Taasisi ya Utangazaji Tanzania (TBC) katika mwaka 2007/2008, iliendelea kurusha kipindi cha Zamadamu kinachohusu masuala mbalimbali ya malikale. Kipindi hicho hurushwa hewani kila Alhamisi saa 1.30 hadi 2.00 usiku na kurudiwa Jumapili saa 5.30 hadi 6.00 mchana. Kipindi hiki kimesaidia kuelimisha jamii juu ya umuhimu na changamoto za kuhifadhi na kuendeleza urithi wa malikale katika taifa letu.

Mwaka 2008/2009, Wizara itaendelea kushirikiana na Taasisi ya Utangazaji Tanzania (TBC), kuelimisha jamii kuhusu vivutio vya malikale, tafiti, uhifadhi na ushirikishwaji jamii katika kuhifadhi na kuendeleza urithi wa utamaduni.

Utafiti wa Malikale

112. Mheshimiwa Spika,

Wizara iliendelea kuratibu na kusimamia utafiti wa akiolojia unaofanywa na watafiti mbalimbali kutoka ndani na nje ya nchi kwa mujibu wa sheria. Katika kipindi cha 2007/2008, Wizara ilitoa jumla ya vibali 11 ambavyo vilihusu utafiti wa akiolojia, usafirishaji wa masalia ya malikale na ukarabati wa majengo ya kihistoria.

Maduhuli

113. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2007/2008, Wizara iliweka lengo la kukusanya jumla ya shilingi milioni 226.5 kutokana na ada za viingilio kwenye vituo vya Mambo ya Kale, vibali vya utafiti na mrahaba kutokana na rasilimali kale zilizoko nchini Kenya. Hadi mwezi Mei 2008, jumla ya shilingi milioni 244.8 zilikusanywa ikiwa ni sawa na asilimia 8.1 zaidi ya lengo lililowekwa.

Katika mwaka wa fedha 2008/2009, Wizara inatarajia kukusanya Shilingi 263,801,000 kutokana na ada mbalimbali zinazokusanywa na Sekta Ndogo ya Mambo ya Kale.

Shirika la Makumbusho ya Taifa

114. Mheshimiwa Spika,

Shirika la Makumbusho ya Taifa la Tanzania lina jukumu la kukusanya, kuhifadhi, kutafiti na kuelimisha jamii kwa njia ya maonesho yahasuyo urithi wa maliasili na utamaduni wa taifa letu.

Usimamizi na Uendelezaji wa Makumbusho

115. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Shirika liliendelea kutoa ushauri wa kitaalamu katika Wilaya za Singida, Morogoro Mjini, Maswa, Nyamagana, Mbulu na Njombe ili kuziwezesha kuanzisha au kuboresha makumbusho za Wilaya.

Aidha, Shirika lilishauriana na Mamlaka ya Ustawishaji wa Makao Makuu, kuhusu ujenzi wa Makumbusho ya kisasa mkoani Dodoma. Eneo linalofaa kwa ajili ya ujenzi wa makumbusho hayo linatafutwa.

116. Mheshimiwa Spika,

Kama nilivyoahidi katika Bunge lako mwaka jana, ujenzi wa jengo la Makumbusho na Nyumba ya Utamaduni ulianza mwezi Agosti, 2007 na unatarajiwa kukamilika mwezi Juni, 2009. Kukamilika kwa ujenzi wa Nyumba hiyo kutatoa nafasi ya kurejesha na kuhifadhi rasilimali kale za Tanzania ambazo hivi sasa zinahifadhiwa katika Makumbusho ya Taifa la Kenya, Nairobi.

117. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Shirika litakamilisha taratibu za kupokea na kuhifadhi rasilimali kale zilizovumbuliwa nchini na kuhifadhiwa katika Makumbusho ya Taifa la Kenya, Nairobi.

118. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, uboreshaji wa mandhari ya Kijiji cha Makumbusho ulifanyika kwa kukarabati nyumba za Wafipa, Wahaya, Wachaga na Wanyakyusa. Vilevile, matamasha ya “Watoto wenye Mahitaji Maalum” na “Ya Kale Yanapokutana na ya Sasa” yaliandaliwa. Wizara imebaini kuwa, dhana ya kuzishirikisha jamii mojammoja ina hamasa zaidi kuliko ile ya kimkoa. Kwa ajili hiyo, mwaka 2008/2009 jamii ya Wahangaza na Washubi kutoka Ngara watafanya tamasha la Utamaduni wa Mtanzania.

119. Mheshimiwa Spika,

Shirika lilitoa machapisho mawili yanayohusu miaka 100 ya vita vya Maji Maji na Biashara ya Utumwa. Kila chapisho lilitolewa nakala 1,500 ambazo zinazwa kwa wadau. Aidha, maonesho kuhusu chimbuko la mwanadamu yaliandaliwa na kutembezwa (mobile exhibition) katika maeneo ya Wilaya ya Temeke, Ilala na Kinondoni mkoani Dar es Salaam, mwezi Desemba, 2007.

Ushirikishaji jamii na elimu kwa Umma

120. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Shirika litaendelea kuhamasisha jamii na baadhi ya halmashauri za wilaya kuhusu uhifadhi na uendelezaji wa makumbusho nchini. Vilevile, litaendelea kutoa ushauri wa kitaalamu juu ya kukusanya vifaa vya kimila, kuhifadhi vifaa hivyo na kuenzi utamaduni wa jamii zilizo katika wilaya hizo.

UTAWALA NA RASILIMALI WATU

Maendeleo ya Watumishi na Mafunzo

121. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2007/2008, Wizara kwa kushirikiana na Ofisi ya Rais Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Tume ya Utumishi wa Umma iliajiri jumla ya watumishi 128, ambapo ajira mpya ni 109 na mbadala 19. Ingawa kibali kilichotolewa ni cha ajira ya watumishi 349, nafasi 129 hazikujazwa kwa sababu ya kukosekana waombaji wenye sifa na taaluma stahili katika kada za wahifadhi wanyamapori, wasaidizi misitu na wasaidizi ufugaji nyuki kwenye soko la ajira.

Katika mwaka 2008/2009, Wizara inalenga kuziba nafasi za ajira zilizobaki wazi katika mwaka wa fedha 2007/2008 na kuajiri watumishi wengine 246.

122. Mheshimiwa Spika,

Watumishi 564 wa kada mbalimbali walipandishwa cheo kwa kuzingatia miundo ya Utumishi wa Umma na watumishi 427 walithibitishwa kazini. Mwaka 2008/2009, Wizara inategemea kupandisha cheo watumishi 494.

Kwa kuzingatia umuhimu wa kuwaongezea watumishi uwezo wa kielimu na kuboresha utendaji kazi, Wizara kwa mwaka 2007/2008, iligharimia mafunzo ya muda mrefu na mfupi kwa watumishi 650. Kati ya hao, watumishi 590 walihudhuria mafunzo ya muda mfupi na 60 mafunzo ya muda mrefu. Aidha, Wizara ilitoa mafunzo elekezi kuhusu Utumishi wa Umma kwa waajiriwa wapya 220.

Ustawi wa Watumishi

123. Mheshimiwa Spika,

Katika kuboresha ustawi wa watumishi, Wizara imeingia mkataba na taasisi nne za fedha na inaendelea kuwahamasisha watumishi kuchukua mikopo katika taasisi hizo.

Katika kuhakikisha kuwa watumishi wa Wizara wanakuwa na ushirikiano mzuri na watumishi wengine wa serikali, mwaka 2007/2008 watumishi 54 walishiriki mashindano ya Shirikisho la Michezo ya Wizara (SHIMIWI) yaliyofanyika mkoani Tanga. Katika mwaka 2008/2009, Wizara itawakilishwa na watumishi 60 katika mashindano hayo.

Utawala Bora

124. Mheshimiwa Spika,

Kwa kuzingatia misingi ya Utawala Bora, mwaka 2007/2008, Wizara iliandaa mafunzo ya utawala bora kwa wakuu wa idara na maafisa waandamizi. Vilevile, mafunzo hayo yalitolewa kwa watendaji wakuu wa mashirika na taasisi zilizo chini ya Wizara. Aidha, Wizara kupitia Mkataba wa Huduma kwa Mteja inahakikisha kuwa wadau wanapewa huduma bora, wanaelezwa huduma zinazotolewa, namna ya kuzipata, ikiwa ni pamoja na jinsi ya kuwasiliana na Wizara.

Vyuo vya Wizara

125. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2007/2008, Wizara iliendelea kusimamia na kuboresha vyuo vya mafunzo vilivyo chini yake kwa lengo la kuimarisha taaluma za wanyamapori, misitu, ufugaji nyuki na utalii.

Chuo cha Wanyamapori Mweka

126. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2007/2008, Chuo cha Wanyamapori Mweka kilidahili jumla ya wanafunzi 341 na kutoa mafunzo ya muda mfupi kwa wanafunzi 100 katika fani ya usimamizi wa wanyamapori. Katika kuendeleza taaluma ya wakufunzi na watumishi wa Chuo, jumla ya watumishi saba walipatiwa mafunzo ya Stashahada, Shahada ya Uzamili na Uzamifu (PhD).

127. Mheshimiwa Spika,

Katika kipindi cha 2007/2008, Chuo, kwa kushirikiana na wadau mbalimbali, kilifanya utafiti katika maeneo ya mgawanyo wa gharama na faida zitokanazo na uhifadhi wa wanyamapori, tathmini ya upunguzaji wa mifugo katika maeneo yanayozunguka Hifadhi ya Ngorongoro na athari zinazosababishwa na kufungwa kwa biashara ya Kobe aina ya “Pancake” duniani.

128. Mheshimiwa Spika,

Katika mwaka 2008/2009, Chuo kitaanzisha kozi ya Astashahada ya Utalii wa Wanyamapori (Wildlife Tourism), ili kuboresha huduma kwa watalii. Vilevile, kitaandaa mtaala wa Stashahada ya Utalii wa Wanyamapori kuwezesha wanafunzi wanaomaliza mafunzo ya Astashahada waweze kujiendeleza. Kutokana na kasi ya ukuaji na kushamiri kwa biashara ya utalii unaojikita katika vivutio vya wanyamapori nchini, Chuo kinatarajia kutoa elimu ya Shahada ya Utalii wa Wanyamapori.

Vyuo vya Taaluma ya Misitu

129. Mheshimiwa Spika,

Wizara inasimamia vyuo viwili vya taaluma ya misitu ambavyo ni Chuo cha Misitu Olmotonyi, Arusha na Chuo cha Viwanda vya Misitu, Moshi. Mitaala ya Astashahada na Stashahada ya Misitu katika Chuo Cha Misitu Olmotonyi imefanyiwa mapitio na itaanza kutumika katika mwaka wa masomo wa 2008/2009. Katika kukabiliana na upungufu wa wataalam kada ya wasaidizi wa misitu katika soko la ajira, Wizara

inagharimia wanafunzi watarajali kutokana na sekta binafsi kutovutiwa kuwekeza katika nyanja hiyo.

130. Mheshimiwa Spika,

Kwa mwaka 2008/2009, Wizara itaendelea kujenga uwezo wa vyuo vyake kwa kuongeza idadi ya madarasa, nyenzo za mafunzo na kuimarisha miundombinu ili kupokea wanafunzi wengi zaidi, hususan watarajali. Wanafunzi 90 wanaogharimiwa na serikali, watadahiliwa katika Chuo cha Misitu Olmotonyi ambapo 18 watatoka kazini na 72 watakuwa watarajali. Vilevile, vyuo vitaendeleza urafiki baina yake na vyuo vya taaluma ya misitu vya Finland kwa lengo la kukuza mitaala, utafiti na stadi za kufundishia.

Chuo Cha Ufugaji Nyuki Tabora

131. Mheshimiwa Spika,

Kwa kutambua umuhimu wa ufugaji nyuki katika kuchangia juhudi za kuondoa umaskini na kukuza uchumi, Wizara imeelekeza nguvu zake katika kuimarisha ufugaji nyuki. Hatua zilizochukuliwa ni kuanza kutumia tena Chuo cha Ufugaji Nyuki kilichoko mkoani Tabora, kuandaa mitaala ya Astashahada na Stashahada za ufugaji nyuki, kumteua Mkuu wa Chuo na kufanya tathmini ya miundombinu. Wanafunzi wa Astashahada na Stashahada za ufugaji nyuki watadahiliwa na kuanza masomo katika Chuo cha Misitu Olmotonyi kwa mwaka 2008/2009 na baadaye watahamishiwa Tabora baada ya ukarabati kukamilika. Chuo kitaanza kwa kudahili wanafunzi 30. Kati

ya hao, 15 watakuwa wa mafunzo ya Astashahada na 15 wa Stashahada. Miongoni mwao, wanafunzi watarajali ni 20 na wanaotoka kazini ni 10.

Chuo cha Taifa cha Utalii

132. Mheshimiwa Spika,

Biashara ya utalii ni ya ushindani, hivyo mafunzo yanayotolewa katika fani hiyo yanatakiwa kwenda na wakati na kukidhi mahitaji ya wadau. Kwa kuzingatia hayo, Chuo kimeboresha mitaala na kuongeza nyanja za mafunzo kwa kuanzisha Stashahada katika fani ya Usafiri na Utalii (Travel and Tourism).

Katika mwaka 2007/2008, Chuo kiliendelea kutoa mafunzo ya Astashahada katika fani za Upishi, Mapokezi, Huduma ya Chakula na Vinywaji, Utunzaji vyumba pamoja na Uongozaji Watalii. Aidha, Chuo kimepata ithibati (*full accreditation*) ya Baraza la Taifa la Elimu ya Ufundi (NACTE), hivyo kufanya kozi zinazotolewa kutambulika kitaifa.

133. Mheshimiwa Spika,

Napenda kulifahamisha Bunge lako kuwa, ujenzi wa jengo jipya la chuo cha utalii umeanza kwa kushirikiana na Serikali ya Ufaransa. Inatarajiwa kuwa ujenzi huo utakamilika katika mwaka ujao wa fedha.

Katika kipindi cha 2008/2009, Chuo kitapata wataalamu wanne kutoka nje ya nchi ili kusaidiana na wataalamu waliopo kutoa ushauri na kujenga uwezo wa ndani wa wafanyakazi, chini ya makubaliano ya msaada kati ya Serikali yetu na Serikali ya Ufaransa.

UKIMWI

134. Mheshimiwa Spika,

Mwaka 2007/2008, Wizara iliendelea kutoa elimu juu ya janga la Upungufu wa Kinga Mwilini (UKIMWI), kwa kuendesha semina na kuhamasisha watumishi kupima ili kujua afya zao. Aidha, Wizara imeendelea kuwahudumia watumishi waliopima na kugundulika kuwa wameathirika.

MAJUMUISHO

135. Mheshimiwa Spika,

Napenda kwa namna ya pekee kuwashukuru wadau wote wa Sekta ya Maliasili na Utalii kwa ushirikiano walioonyesha katika utekelezaji wa malengo ya Wizara kwa mwaka 2007/2008. Vilevile, natoa shukrani kwa washirika wa maendeleo ambao ni Denmark, Finland, Norway, Marekani, Ubelgiji, Sweden, Ufaransa, Jumuiya ya nchi za Ulaya, Japan, Uingereza, Ujerumani, Uholanzi, Benki ya Dunia, Benki ya Maendeleo ya Afrika, Benki ya Ujerumani (KfW), United Nations Development Programme (UNDP), United Nations for Education, Science and Culture Organisation (UNESCO), Food and Agriculture Organisation (FAO), International Union for Conservation of Nature (IUCN), International Centre for the Study of the Preservation of Cultural Property (ICCROM), asasi zisizokuwa za kiserikali na sekta binafsi kwa michango yao.

136. Mheshimiwa Spika,

Naomba nikamilishe hotuba yangu kwa kumshukuru Waziri aliyenitangulia, Mheshimiwa Profesa Jumanne Abdallah Maghembe (Mb.) na Mheshimiwa Zabein Muhaji Mhita (Mb.) aliyekuwa Naibu Waziri wake, kwa kuweka misingi mizuri ya utendaji katika Wizara. Aidha, napenda kumshukuru Mheshimiwa Ezekiel Maige, Naibu Waziri na Mbunge wa Jimbo la Msalala; Bibi Blandina S.J. Nyoni, Katibu Mkuu; Wakuu wa Idara pamoja na watumishi wote wa Wizara na Taasisi zake kwa kunipa ushirikiano mzuri katika kutimiza majukumu niliyopewa. Kwa pamoja wamewezesha Wizara kukamilisha majukumu yake ya msingi.

137. Mheshimiwa Spika,

Baada ya maelezo haya, naliomba Bunge lako Tukufu likubali kupitisha makadirio ya matumizi ya Wizara ya Maliasili na Utalii ya jumla ya Shilingi 71,975,518,000 kwa ajili ya matumizi yake. Kati ya fedha hizo, Shilingi 10,340,443,800 ni kwa ajili ya mishahara (PE); Shilingi 27,835,223,200 kwa ajili ya Matumizi Mengineyo (OC); na Shilingi 33,799,851,000 kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

138. Mheshimiwa Spika,

Naomba kutoa hoja.